

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повна назва закладу вищої освіти)

Кафедра «Дизайн»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ППВ 04 «Реставрація пам'яток архітектури та ревіталізація
історично сформованого середовища»**

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет Фізико-технічний інститут, факультет будівництва, архітектури та
дизайну

(найменування інституту, факультету)

мовна навчання державна

2019 рік

Робоча програма ППВ 04 «Реставрація пам'яток архітектури та ревіталізація історично сформованого середовища»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів спеціальності «191 Архітектура та містобудування»,

освітня програма (спеціалізація) Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми (спеціалізації))

«20» 08, 2019 року - 11 с.

Розробники: проф. док. Арх., доц. Рибчинський О.В.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Дизайн»

Протокол від «20» 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри «Дизайн»

(найменування кафедри)

«20» 08 2019 року [підпис] (І.С.Рижова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету

будівництва, архітектури та дизайну

(найменування факультету)

Протокол від «05» 09 2019 року № 1

«05» 09 2019 року Голова [підпис] (В.О.Савченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань <u>19 «Архітектура та будівництво»</u> (шифр і найменування)	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) <u>191 «Архітектура та містобудування»</u> (код і найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1 м-й	1 м-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		2 м-й	2 м-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		100 год.	140 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

для заочної форми навчання – 1/14

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в освоєнні студентами методів та способів вирішення проблем пов'язаних з реставрацією пам'яток архітектури та ревіталізацією історично сформованого середовища, а також підготовці студентів до самостійного вирішення питань пов'язаних зі збереженням та пристосуванням планувальних, конструктивних та мистецьких складових цінних архітектурних ансамблів, комплексів та територій. Курс покликаний сформулювати студента-архітектора як фахівця, який зуміє органічно застосувати у практиці власний високий рівень знань і творчих навичок у реставрації, регенерації або ревіталізації пам'яток містобудування та архітектури. В основі курсу «Реставрація пам'яток архітектури та ревіталізація історично сформованого середовища» є ціль сформулювати архітектора, який би майстерно володів методами та методикою реставрації, реконструкції, регенерації, ревіталізації та зміг би керувати великою групою фахівців за згаданим напрямком.

Завдання вивчення дисципліни:

- системно провести складний комплекс робіт, що включає в себе реставраційні та ревіталізаційні процеси;
- навчитися вибирати найоптимальніші варіанти реставрації, консервації пам'яток архітектури та ревіталізації історично сформованого середовища;
- навчитися вибирати і застосовувати необхідний інструментарій;
- фахово вибирати аргументи, виконувати дослідження пам'яток архітектури, а також ідентифіковувати стани збереженості історично-сформованого середовища;
- сформулювати уміння використовувати новітні технології в реставрації пам'яток архітектури, а також системно розробляти етапи ревіталізації обраних територій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати **загальні компетентності:**

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК08. Здатність генерувати нові ідеї (творчість, креативність).

ЗК10. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді в міжнародному контексті.

фахові компетентності: .

С(Ф)К12. Володіння засобами проектного моделювання виконання технічних зображень методами і прийомами художньої і комп'ютерної графіки для використання в науково-теоретичному дослідженні архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні, а також в проектах реконструкції і реставрації пам'яток історичного, прогностичного та існуючого архітектурного, містобудівного і ландшафтного середовища.

С(Ф)К20. Здатність до оформлення наукової, технічної документації, використання засобів комп'ютерної візуалізації, виготовлення макетів, композиційних моделей і наочних ілюстративних матеріалів до архітектурно-

містобудівних концептуальних експериментальних проєктів нового будівництва, реконструкції і реставрації існуючих об'єктів, здатність збирати, накопичувати і використовувати наукову теоретично-практичну інформацію законодавчих документів, державних будівельних норм і правил у сфері архітектури, містобудування, дизайну, ландшафтного проєктування.

С(Ф)К21. Знання та розуміння особливостей виробництва і використання сучасних будівельних матеріалів і технологій при прийнятті концептуальних, експериментальних прогностичних проєктних рішень щодо оздоблення екстер'єрів та інтер'єрів будівель і споруд, малих архітектурних форм проєктах благоустрою міських і ландшафтних територій, концептуальних проєктах реконструкції та реставрації історичних і сучасних пам'яток архітектури і містобудування.

С(Ф)К23. Здатність до розуміння теорії реконструкції, реставрації об'єктів архітектури, розробки планів комплексної реконструкції будівель і споруд, реставрації пам'яток архітектури, реновації, ревіталізації архітектурних об'єктів, реконструкції історичної забудови, технологічних, правових питань реконструкції, реставрації.

очікувані програмні результати навчання

ПРН1. Реалізувати знання основних понять, термінів і значень, професійної мови спілкування в сфері архітектури та містобудування: теорії архітектури, реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів, ландшафтно-архітектури, інформаційних технологій в архітектурі.

ПРН 14. Знати основні засади, принципи і розділи державної нормативної бази, створеної для розробки архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних проєктів, проєктів реконструкції та реставрації існуючих об'єктів.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи реставрації пам'яток архітектури

Тема 1. Методи та методики реставрації пам'яток архітектури.

Тема 2. Натурні та камеральні дослідження пам'яток архітектури.

Тема 3. Основні стадії реставраційного проєктування.

Тема 4. Реставраційні технології та умови пристосування пам'яток архітектури.

Змістовий модуль 2. Принципи ревіталізації історично-сформованого середовища

Тема 5. Типологія і стани збереженості історично-сформованого середовища.

Тема 6. Комплексна програма та стадії програмування ревіталізації визначених територій.

Тема 7. Реконструкція, регенерація та основи функціонального зонування історично-сформованого середовища.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		лк	п р	ла б	ін д	с.р.		л к	п р	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи реставрації пам'яток архітектури.												
Тема 1. Методи та методики реставрації пам'яток архітектури.		2	4			12						20
Тема 2. Натурні та камеральні дослідження пам'яток архітектури		2	4			14		2	2			20
Тема 3. Основні стадії реставраційного проектування.		2	4			14			2			20
Тема 4. Реставраційні технології та умови пристосування пам'яток архітектури.		2	4			14						20
Разом за змістовим модулем 1	80	8	16			54		2	4			80
Змістовий модуль 2. Принципи ревіталізації історично-сформованого середовища.												
Тема 5. Типологія і стани збереженості історично-сформованого середовища.		2	4			14						20
Тема 6. Комплексна		2	4			16						15

програма та стадії програмування ревіталізації визначених територій.												
Тема 7. Реконструкція, регенерація та основи функціонального зонування історично-сформованого середовища.		2	6			16		2	2			20
Разом за змістовим модулем 2	70	6	14			46		2	2			60
Усього годин	150	14	30			100		4	6			140

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Архітектурна, музейна та комерційна реставрація	4
2	Виявлення і узгодження історичних та художніх властивостей пам'яток архітектури	4
3	Аностелоз віднайдених елементів пам'ятки. Відбудова пам'ятки на підставі історичної документації.	4
4	Функціональне використання пам'яток архітектури	4
5	Межі історично-сформованого середовища	4
6	Соціально-економічна основа ревіталізації	4
7	Регенерація пам'яток містобудування	6
	Разом	30

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення аналогів в реставраційному проектуванні	12
2	Археологічні дослідження та зондажі	14
3	Основи опрацювання картограми втрат пам'ятки архітектури	14
4	Принципи збереження автентичних конструктивних	14

	рішень пам'яток архітектури	
5	Ревіталізаційне планування. Опрацювання СВОТ аналізу стадій проектування	14
6	Історико-архітектурний опорний план	16
7	Відзнакування місць пам'яті та формування соціально-культурних центрів	16
	Разом	100

6. Методи навчання

Проблемне викладання лекційного матеріалу – для розвитку активної участі студентів у вирішенні поставлених завдань із визначеними умовами.

Практичні заняття – для закріплення знань, отриманих на лекціях.

Лекції – як розповідь із описовим розкриттям основних складових дисципліни.

Самостійна робота – як активний метод поглибленого вивчення дисципліни.

Консультації – як один із ефективних методів індивідуального навчання, мета якого – роз’яснення найбільш складних, незрозумілих для студентів питань.

Пояснення (роз'яснення) – для розкриття сутності певного закономірностей, процесів, явищ.

Ілюстрація – для розкриття інвентаризації пам'яток із використанням їхнього символічного зображення (плани, розрізи, фасади, етапи формування).

Дедуктивний метод – викладання навчального матеріалу із дисципліни сучасні тенденції пам'ятко-охоронної діяльності від загального до одиничного.

Індуктивний метод – викладання навчального матеріалу із дисципліни сучасні тенденції пам’ятко-охоронної діяльності від детального до узагальненого виду.

7. Очікувані результати навчання з дисципліни

Студент повинен знати основи реставрації пам'яток архітектури та ревіталізації історично сформованого середовища, які тривають в Україні та світі, як соціалізовувати пам'ятки архітектури та оживляти деградовані території.

8. Методи контролю

При контролі ритмічності навчання студентів використовуються: - поточний контроль при експрес-опитуванні в ході лекцій; - контроль за дотриманням графіка виконання семестрової роботи; - контроль виконання завдань до практичних занять; - рубіжні контролю знань; - контроль при здачі семестрової науково-дослідної роботи.

9. Розподіл балів які отримують студенти

При заліку

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4		T5	T6	T7		100
15	15	10	10		15	15	20		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Семестрова робота

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 25	до 25	до 50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Електронний ресурс ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ. СКЛАД ТА ЗМІСТ НАУКОВО-ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА РЕСТАВРАЦІЮ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ. ДБН А.2.2-14-2016

<http://kbu.org.ua/assets/app/documents/dbn2/7.1.%20%D0%94%D0%91%D0%9D%20%D0%90.2.2-14-2016.%20%D0%A1%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%BE.pdf>

2016.%20%D0%A1%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-

%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%BE.pdf

2. Електронний ресурс <https://cultura.mkrada.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/DSTU-N-B-V.3.2-42016.compressed.pdf>

15. Рекомендована література

Базова

1. Подъядовский С.С., Бессонов Г.Б., Беляев Л.А., Постникова Т.М. (1988) «Реставрация памятников архитектуры». – М.; Стройиздат. 215 с.

2. Latour S. (1975) Problematyka konserwatorska zespółu staromiejskiego w Trebławowie. // Ochrona zabytków. – Warszawa. №3-4. – S.180-198.

3. Шагин А.Л., Бондаренко Ю.В. и др. (1991) Реконструкция зданий и сооружений. Учебное пособие. – М.: Высшая школа 352 с.
4. Палладио А. (1989) Четыре книги об архитектуре. / Пер. с итал. – М.: Стройиздат. 350 с.
5. Пруцын О. (1996) Реставрация и реконструкция архитектурного наследия. Теоретические и методические основы реставраций исторического и архитектурного наследия: Учебное пособие. – Москва.: Академия реставраций. 91 с.
6. Консервація і реставрація пам'яток архітектури. Методичний посібник. Київ-Львів, 1996.
7. Основи наукових досліджень у реставрації пам'яток архітектури : навч. посіб. для студентів архітектур. та мистец. спец. ВНЗ / Л. Я. Чень ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 125, [3] с.: іл.
8. Сборник статей «Восстановление памятников культуры. Проблемы реставрации.», М, «Искусство», 1981
9. Прибега Л.В. (1995) Збережімо історичні села // Пам'ятки України : історія та культура. № 1.- С. 70 – 72.
10. Прибега Л. В. (1993) Кам'яне зодчество України: охорона та реставрація. 280 с.
11. Прибега Л. В. (1987) Народное зодчество Украины: охрана и реставрация. 370 с.
12. Основи реставраційних процесів. Передреставраційні дослідження: метод. поради до практ. занять / Л. С. Дзендзелюк, Л. М. Льода; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Укр. акад. друкарства, Каф. книжк. графіки та дизайну друк. продукції. – Львів: УАД, 2012. 86 с.
13. Проблеми дослідження, збереження та реставрації історичних фортифікацій = Current issues in research, conservation and restoration of historical fortifications : матеріали міжнар. конф. молодих науковців, 2-4 черв. 2011 р. Львів-Тустань / Нац. ун-т «Львів. Політехніка», Ін-т архітектури, Моргедський держ. ун-т (США), Держ. іст.-культ. заповідник «Тустань»; [редкол.: М. Бевз, Б. Черкес, А. Мандзій]. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – 170 с.
14. Gosztyła M. Pasztor P. (2013) Konserwacja i ochrona zabytków architektury. Rzeszów. 194 s.
15. Van Sanford, Scott. «Historic Building Restoration, Preservation, and Renovation». Pearl Bay Corporation. Retrieved 28 May 2015.

Допоміжна

1. Jacobs, David E. (1995) Guidelines for the evaluation and control of lead-based paint hazards in housing. Washington D.C.: U.S. Department of Housing and Urban Development. 18-5.
2. Акуленко В. І. (1991) Охорона пам'яток культури в Україні. 1917-1990. 271 с.
3. Асеев Ю. С. (1989) Стили в архитектуре Украины. 96 с.

4. Заворыкин Н. П. Методика укрепления (кирпичных) кладок памятников архитектуры путем нагнетания растворов в трещины кладки / Заворыкин
5. Вечерський В. В. (1988) Реконструкція історичних міст України на сучасному етапі. 326 с.
6. Геврик Т. (1991) Втрачені архітектурні пам'ятки Києва. 207 с.
7. Вечерський В. В. (2005) Пам'ятки архітектури й містобудування Лівобережної України: виявлення, дослідження, фіксація. 584 с.
8. Вечерський В. (1998) Державна політика в сфері охорони історико-культурної спадщини. Вип. 27–28. – С. 590–603.
9. Rebano-Edwards, Susan. «Conservation of Stone Buildings – Simple Preservation Techniques for Ancient Buildings.» Suite101.com. 20 January 2010.
10. Weaver, Martin and Frank Matero (1997) Conserving Buildings: A Manual of Techniques and Materials. New York: John Wiley & Sons
11. Martin-Gil, J; Ramos-Sanchez, MC; Martin-Gil, FJ (1999). «Ancient pastes for stone protection against environmental agents». Studies in Conservation. 44 (1): 58–62.
12. Jokilehto, Yukka (2007) A History of Architectural Conservation, Routledge

16. Інформаційні ресурси

1. Сайт Journal of Architectural Conservation : <https://www.tandfonline.com/toc/raco20/current>
2. Сайт «Conservation of Archaeological Sites, with special reference to the Restoration of Acropolis, Athens». <http://rcchd.icomos.org.ge/?l=E&m=3&st=20&id=70>
3. Сайт World Heritage Earthen Architecture ... <https://whc.unesco.org/en/earthen-architecture/>